

10. Prečo ľudia pália mosty – zmierenie (pre dospelých)

Na našej ceste dejinami saleziánov prichádzame do rokov 1990 až 2000. Prišla možnosť slobodne pôsobiť: učiť náboženstvo na školách a zhromažďovať mladých vo farnostiach, vydávať knihy a časopisy, organizovať duchovné cvičenia a tábory. Už sa to nemuselo robiť tajne a s rizikom, že „maríme štátny dozor nad cirkvami“. Saleziáni sa zverejnili, dostali naspäť veľa svojich domov, ktoré im komunistický štát odňal a na viacerých miestach vznikli aj nové domy. Všade sa stavalo, opravovalo, všade bolo veľa činnosti a aktivity.

Svet sa nám otvoril. Začali sme poznávať saleziánov v zahraničí a aj zo zahraničia sa vrátilo veľa spolubratov, ktorí tam počas komunizmu ušli. Medzitým sa pravidelne zapíňal noviciát v Poprade. Veľa rokov bolo 15 – 20 novicov, neskôr 10 – 15. Takto vznikli v našej provincii štyri druhy spolubratov: tí, ktorí skladali sľuby pred rokom 1950 a zostali na Slovensku; tí, ktorí skladali sľuby pred rokom 1950 a odišli do zahraničia a po roku 1990 sa vrátili; spolubratia, ktorí našli svoje povolanie počas komunizmu a v tajnosti boli formovaní a vysvätení; a napokon veľké množstvo bratov v počiatkovej formácii. Nie je ťažké si predstaviť, že tieto štyri skupiny mali rôzne predstavy nielen o tom, akým smerom sa uberie naša provincia, ale aj o samotnom rehoľnom a komunitnom živote. Možnosti sa však otvorili a žiaľ, nebolo veľa času na pokojné rozmýšľanie a uvažovanie. Potreby a požiadavky boli veľké a naliehavé a neraz sa stalo, že mnohé rozhodnutia bolo treba prijať rýchlo.

Božie slovo nám ponúka niekoľko podnetov, v ktorých môžeme nájsť útechu nad tým, čo sme prežili, ale aj tak veľmi potrebné svetlo pre súčasnosť.

Krízy a rozdelenia v prvej Cirkvi

Povrchní čitatelia Písma veľmi ľahko podľahnú idyllickej predstave o vzniku a formácii prvého kresťanstva. Skutky apoštolské nás informujú o tom, že kázanie apoštola Petra a ostatných apoštolov počas sviatkov priviedlo ku Kristovi tisíce ľudí (Sk 2,41: *Oni prijali jeho slovo a dali sa pokrstiť; a v ten deň sa pridalo asi tritisíc duší*). O tom, že tam vstúpili aj so svojimi rozličnými mentalitami a pôvodom a tiež, že to malo isté dôsledky, nám Skutky hovoria v 6. kapitole: *V tých dňoch, keď počet učeníkov rástol, Helenisti začali šomrať na Hebrejov, že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy* (Sk 6,1). V rámci prvého ohlasovania evanjelia sa rodí aj druhá, oveľa závažnejšia a hlbšia kríza. Skutky apoštolov nás informujú, že samotný Peter dostal ostré výčitky od kresťanov, ktorí pochádzali z obriezky, čo bola mentalita najmä bratov z Judey a z Jeruzalema: *Apoštolí a bratia v Judei sa dopočuli, že aj pohania (= pokrstenie stotníka Kornélia v Cézarey) prijali Božie slovo. Keď Peter prišiel do Jeruzalema, tí, čo boli z obriezky, mu dohovárali: „Vošiel si k neobrezancom a jedol si s nimi!“* (Sk 11,1-3)

Časť z nich prijala Petrove vysvetlenie, ale zostalo naďalej veľa tých, ktorí brojili proti prijímaniu pohanov do Cirkvi. Boli to najmä Pavol a Barnabáš, ktorí na svojej misijnej ceste otvárali dvere viery aj pohanom, tak im to vnukal Duch. Ale aj do Antiochie prišli veriaci bratia, ktorí takýto priamy vstup pohanov do Cirkvi nevedeli prijať. *Tu prišli niektorí z Judey a poučali bratov: „Ak sa nedáte obrezať podľa Mojžišovho predpisu, nemôžete byť spasení“* (Sk 15,1). Pavol a Barnabáš sa dostali s nimi *do sporu a nie malej hádky* (Sk 15,2).

Realita Písma nám hovorí, že apoštolské pôsobenie nebolo uchránené od napätí a rozporov. Samotní Pavol a Barnabáš, najprv veľkí priatelia a spolupracovníci, sa napokon nie veľmi priateľsky rozišli (Sk 15,36-39): *O niekoľko dní povedal Pavol Barnabášovi: „Vráťme sa a ponavštevujme bratov, ako sa majú, po všetkých mestách, kde sme hlásali Pánovo slovo.“ Barnabáš chcel vziať so sebou aj Jána, ktorý sa volá Marek. Ale Pavol usúdil, že netreba brať takého, čo od nich z Pamfýlie odišiel a nešiel s nimi pracovať. I vznikla taká roztržka, že sa rozišli.* Samotný Pavol nás informuje, že na svojich cestách zažíval aj nebezpečenstvá falošných bratov (2 Kor 11,26; Gal 2,4) a on sám popisuje aj roztržku so sv. Petrom (Gal 2,14). List Korintňanom nám zase popisuje, ako sa Korintská cirkev vedela rozdeliť na základe veľkých kazateľov, ktorí týmto mestom prešli a zanechali v ňom svoju stopu (por. 1 Kor 1,12n).

Život viery teda nie je len harmónia a zadarmo prežívaná jednota. Duch Svätý zjednocuje, ale cesta k jednote je často bolestivá a namáhavá a dosiahnu ju len pokorní.

Zmierenie ako hľadanie toho, čo nás buduje v láske

Keď nastala prvá kríza v komunite vedenej apoštolmi (Sk 6 – obsluhovanie vdov), Písmo nám spomína, že prvým princípom života každého spoločenstva je počúvanie a poslušnosť Slovu a nie postavenie sa na nejakú stranu sporu. Akákoľvek vec sa rieši v kresťanskom spoločenstve, nesmie sa zabúdať na prvenstvo počúvania. Ak sa náhlime za riešeniami – čo ako prospešnými a užitočnými – a utrpí pri tom naše spojenie s Bohom, počúvanie Boha, kríza sa nevyrieši, môžu prísť dočasné riešenia, ale to podstatné, na čo tu kresťanské spoločenstvo je, môže trpieť. Je tu totiž na to, *aby sa Božie slovo šíriло a aby rástol počet učeníkov* (Sk 6,7).

Kríza okolo prijímania pohanov do Cirkvi bola dlhá a nie jednoduchá. K jej definitívnemu riešeniu muselo byť zvolané zhromaždenie v Jeruzaleme za účasti najvyšších autorít Cirkvi (niektorí toto zhromaždenie označujú aj ako prvý koncil Cirkvi, Sk 15). Bolo treba nájsť také vyjadrenie pravidiel viery, ktoré by bolo prijateľné aj pre veriacich z pohanstva, aj pre veriacich zo židovstva.

Pravidlo viery, ktoré napokon vyjadril sv. Jakub, vyjadrovalo minimum zo židovského zákona, čo by mali kresťania obrátení z pohanstva prijať: aby nejedli **mäso obetované modlám** (kapitoly 1Kor 8 a 10 poukazujú na túto problematiku); aby sa zdržali **smilstva**, čiže praktizovania intímnych vzťahov v rámci pokrvnej rodiny (Lv 18) a ďalšie dva predpisy, ktoré Židom zakazujú jesť zvieratá nezabavené krvi a tiež jedál z krvi. Prijatie týchto pravidiel malo zabezpečiť jednotu komunít, kde často bývali spolu kresťania z pohanstva i židovstva. Princípom takéhoto pravidla je vždy láska a obetavosť tých silnejších, ktorí sa prispôbia slabším, ako to krásne vyjadruje sv. Pavol: *Jedzte všetko, čo vám predložia, ale keď vás*

upozornia, že je to obetované, nejedzte to. Kvôli tým, čo vás upozornili, myslite na svedomie druhých (por. 1Kor 10,23-33). Nech vaša sloboda nie je na pohoršenie slabým, to, že ty vieš, že to nepoškrvňuje, to je vedomosť, ktorá nadúva, ak sa pre iné zriekneš a neješ, to je láska, ktorá buduje (porov. 1Kor 8,1-11).

Veľmi krásnym príkladom budovania jednoty je sv. Pavol, ktorý sa v liste Galaťanom prezentuje ako aktívny, ale poslušný syn Cirkvi. *Potom po štrnástich rokoch, som znova šiel s Barnabášom do Jeruzalema a vzal som so sebou aj Títa. Išiel som ta pohnutý zjavením a predložil som im evanjelium, ktoré hlásam medzi pohanmi; ale v súkromí tým, čo niečo znamenali, či nebežím alebo či som nebežal nadarmo. (...) Jakub, Kéfas a Ján, ktorých pokladali za stĺpy, podali mne a Barnabášovi pravicu na znak spoločenstva, že my pôjdeme medzi pohanov a oni medzi obrezaných (por. Gal 2,1-9).*

Napriek rozdielnosti

Rozdielnosť v spoločenstve, aj veľmi závažná a náročná, ponúka vždy úlohu hľadať novú, spoločnú cestu. Cestu, na ktorej nechceme stratiť bratov a spoločenstvo s nimi. Toto je cesta stretávania sa, rozprávania, hľadania, ba niekedy, ako sme videli, aj hádky a roztržky. Lebo tam, kde sa o nič nehádame, tam už o nič nejde – avšak vo viere ide o veľa, ide o všetko. Roztržka nás však nemôže rozdeliť natoľko, že stratíme spoločenstvo. Krásne o tom píše sv. Augustín komentujúc Spasiteľove slová o tom, že máme byť jednoduchí ako holubice:

*Napodobňuj jednoduchosť holubice. (...) Holubice môžeš napodobňovať pokojne, nemusíš sa ničoho báť. Všimni si, ako sú rady spolu: všade spolu lietajú, spoluedia, nechcú byť samé, radujú sa zo spoločného života. Sú preniknuté vrúcnou láskou, vyjadrujú si ju vzdychmi, rodia mladé svojimi bozkami. Pokiaľ sme v tele, sme ďaleko od Pána (2Kor 5,6) a Blažení plačúci (Mt 5,4). Ak chceš byť ako holubica pred svojim Pánom, môžeš napodobňovať to, čo je napísané v Žalme: *moje vzdychy nie sú skryté pred tebou* (Ž 38,10).*

Na holubiciach vidíme aj to, že sa vedia medzi sebou pohádať kvôli miestu, sú to však pokojné hádky. Či azda opustia jedna druhú pretože sa pohádali o miesto? Vôbec nie. Lietajú naďalej spolu, pasú sa spolu a ich hádka je vždy pokojná. Pozorujte hádky medzi holubicami. Apoštol tvrdí: *Ak niekto medzi vami neposlúcha, a to prikazujeme týmto listom, poznačte ho na prste a nemajte s ním už nič spoločné* (2Sol 23,14). Toto je hádka, ale pozor, nech je to hádka medzi holubicami, nie hádka medzi vlkmi. Apoštol dodáva: *Nejednajte s ním však ako s nepriateľom, ale napomínajte ho ako brata* (2Sol 3,15). Holubica miluje aj keď udrie, vlk však nenávidí, aj keď ťa hladká.

(Augustín, Príhovor 64, 7.)

1. Nepatrím medzi tých, ktorí chcú efektívne spoločenstvo, efektívne kresťanstvo, ktoré vie rýchlo a pružne vyriešiť všetky svoje ťažkosti? Nezabúdam pri tom na prvenstvo Božieho slova?

2. Viem sa konfrontovať s mojimi iniciatívami ako sv. Pavol? Záleží mi na tom, aby sme si podali pravicu na znak spoločenstva, aj keď polia našej činnosti budú rozličné?
3. Hádky medzi vlkami a hádky medzi holubicami rozlišuje sv. Augustín – kde sa nachádzame v tejto oblasti? Medzi vlkami a holubicami sú aj psy a mačky. Nie sú to síce vlci, ale doráňať a doškrabať sa vedia.